

A kecskeméti Kodály Intézetről

„... hogy ennek az életműnek valami módon folytatása lehessen”

1973. június 15-én, miniszteri utasítás értelmében, „a zeneoktatás pedagógiai és módszertani kérdéseinek feldolgozására, „a zeneoktatás színvonalának emelését elősegítő koncepciók kimunkálására és a magyar zeneoktatás eredményeinek külföldi propagálására” önálló intézet létesül Kecskeméten. Tudományos megalapozottság, pedagógiai műhely, nemzetközi vonzerő már mind együtt voltak Kecskeméten, mikor az intézmény szervezése megkezdődött. Hiszen már jó két évtizede itt működött egy hivatalos megbecsülést élvező és nemzetközi hírű általános iskola, 1969–1973 között e város intézményeiben folyt a magyar pedagógia addigi történetének legnagyobb – talán mindmáig nem meghaladott – hosszsmetszeti vizsgálata (a zenei nevelés transzferhatásáról), és már két nemzetközi Kodály-szeminárium (1970, 1972) tapasztalatai állottak rendelkezésre. A miniszteri utasítástól a Kodály Intézet megnyitásáig további két év telt el (szervező- és pedagógiai munkával telt, egyebek között: III. Nemzetközi Kodály-szeminárium; a Nemzetközi Kodály Társaság megalakulása – mindkettő 1975 nyarán), míg elkészült az egykori ferences kolostor épületének felújításával és átalakításával az Intézet otthona, és 1975. szeptember 29-én, ünnepélyes keretek között sor kerülhetett a hivatalos avatásra és megnyitásra, amely

Pozsgay Imre – akkor művelődési miniszterhelyettes – nevéhez fűződik.

„Amikor Kodály életműve lezárult, mindnyájunkban, akiknek életére és munkájára Kodály személyisége még közvetlen inspirációval hatott, feltámadt a vágy, hogy ennek az életműnek valami módon folytatása lehessen. Ez a közös akarat hozta létre nyolcévi előkészület után a Kodály Intézetet, s szabta meg annak rendeltetését is” – írja Kodály Zoltánné, a kecskeméti intézet megalapításának 10. évfordulójára kiadott évkönyv ajánlásában. Az idézett szövegből kiolvasható, hogy a kecskeméti Kodály Intézet felállításának terve már 1967-ben, a Mester halálának évében megfogalmazódott; a „nyolcévi előkészület” részleteit pedig azóta gondos kutatómunkával tárta fel Kéri Laura doktori disszertációja.¹

¹ Kéri Laura: *A Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézet megalakulása és története (1973–2005)*. Doktori disszertáció. Témavezető Ittzés Mihály. Budapest, 2008. ELTE, 20. o., interneten: *Parlando*, 2018. 6. szám, http://www.parlando.hu/2018/2018-6/Keri_Laura-Kecskemeti_Kodaly_Intezet.pdf.

Az 1975. évi megnyitás, történelmi távlatból, értékelhető ekképp: *már nyolc évvel* Kodály halála után. Nemzetközi viszonylatban úgy látszik: *mégis fáziskésésben*, hiszen Denise Bacon és Erdei Péter Bostonban már 1969-ben Kodály-intézetet létesített (hivatalos megalapítás: 1971), ahol pedagógiai gyakorlat és tudományos-kísérleti ellenőrzés kezdettől együtt jártak. A bostoni meg sok, azóta létesült külföldi testvére és a kecskeméti intézet azonban nem mérhető össze, hiszen Kecskeméten országos hatókörű (noha jogi értelemben országos hatáskörrel föl nem ruházott) és a magyar zenepedagógiát nemzetközi szinten képviselni hivatott intézmény született. Első igazgatója Kardos Pál, utódei 1974–2008 Erdei Péter, akinek nevéhez az intézet megszervezése és megnyitása köthető. 2008 óta Nemes László Norbert; első főállású oktatója, már 1973 szeptemberétől. 21 éven át igazgatóhelyettese és 2018-ban bekövetkezett haláláig, tehát 45 éven át munkatársa, az előkészítésben már 1969 óta fontos szerepet vállaló Ittzés Mihály. A kinevezett oktatói kar létszáma mindig 10 fő körül mozgott, mellettük nagyszámú óraadó, illetve meghívott előadó vállalt részt a munkában, külföldiek is.

Az intézet oktatómunkája éves (posztgraduális vagy részképzéses) nemzetközi tanfolyamok, továbbá évközi és nyári (hazai és határon túli hallgatóknak meghirdetett, illetve nemzetközi) továbbképzések, valamint a nyári Kodály-szemináriumok keretében folyik. A kecskeméti intézet emellett számos külföldi intézménnyel tart rendszeres kapcsolatot, ezen kívül hangversenyeket, konferenciákat rendez; kotta – és többnyelvű – részben az intézet alapítványa révén megvalósuló – könyvkiadói tevékenysége a hazai és nemzetközi tudományosságot és pedagógiát egyaránt szolgálja.

Újabb kiadványai között szerepel Ittzés Mihály disszertációja: *Zoltán Kodály, in retrospect* (2002), Balás Endre–Kontra István (szerk.): *A zenei köznevelés történetéből. Dokumentumok és pedagógus portrék a XX. század második feléből* (2005), Kardos Pál: *Az intonálás iskolája* angol nyelven (2005), Dobszay László: *Kodály után. Tűnődések a zenepedagógiáról* (2009, angolul is), valamint *A hangok világa* I–II. angol nyelven (2011), Papp Károlyné – Spiegel Marianna: *Alapfokú szolfézsztanítás a gyakorlatban* (2012, angolul 2016), Ittzésné Kövendi Kata: *Kodály Zoltán nyomában Budapesten* (2017, angolul is). A kiadványok között hanghordozót is találunk: Kodály orgonakiséretes vegyeskarait, a kecskeméti Cantus Nobilis előadásában (2007).

Az intézet történetének néhány fordulópontja:

- 1982-ben új épületszárnyal bővül.
- 1990-ben Budapesten, a zeneszerző egykori lakásában megnyílik a szervezetileg a kecskeméti intézethez tartozó Kodály Emlékmúzeum és Archívum, Kodály Zoltánné ajándékából, illetve általa letétbe helyezett tárgyakból és a Művelődési Minisztérium anyagi támogatásával. Ez az intézmény a Kodály-kutatások egyik fontos bázisa.

– 2005-ben a kecskeméti intézet a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemhez affiliálódik.

– 2016-ban sor kerül a Kokas Klára Zenepedagógiai Kutatóműhely felállítására.²

– 2017-ben, a Kodály-évben, hazai és európai uniós forrásokat biztosít a kormány az épület korszerűsítéshez és további bővítéséhez, amely feltétel az intézet pedagógiai tevékenységének szélesítéséhez.³

dr. Vigh Andrea, Szőnyi Erzsébet,
Rozgonyi Éva, Vas Irén

A Kodály Intézet, a Kodály-hagyatékon kívül más jelentős gyűjteményeket is őriz: legutóbbi gyarapodása *Szőnyi Erzsébet* pedagógiai vonatkozású könyv- és kottanyaga és ilyen tárgyú munkásságának dokumentumai, az adományozásra 2017. augusztus 4-én, ünnepélyes keretek között került sor.

A Kecskeméti Kodály Zenepedagógiai Intézet és munkatársai a Mester életművén és a pedagógián messze túlmutató érvényű kodályi szellem hűségesei hordozói.

Kodály Zoltánnét idézzük:

„Életművet» folytatni nem lehet (...), de annak szellemében tovább küzdeni a még el nem ért célokért, emberi és művészi értékek kibontakozásáért, megbecsüléséért: olyan feladat, amely méltó Kodályhoz, és méltó azokhoz, akik e küzdelem terhére, a »kodályi örökséget« vállukra vették.”

Köteles György

² <http://kodaly.hu/research>, megtekintés 2018.11.25.

³ BAON. A Bács-Kiskun megyei hírportál, 2015. december 15., <https://www.baon.hu/kozelet/helyi-kozelet/megkezdodik-kodaly-intezet-korszerusitese-1146577/>, megtekintés 2018.11.25.